

VLAAMSE ADVIESCOMMISSIE VOOR VOLKSRAADPLEGINGEN

VAV/2016/3

In haar vergadering van 7 november 2016 om 11.00 uur heeft de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen, samengesteld uit:

De heer Wouter De Cock (voorzitter en stemgerechtigd lid)
De heer Herman Matthijs (ondervoorzitter en stemgerechtigd lid)
De heer Bengt Verbeeck (plaatsvervangend stemgerechtigd lid)
Mevrouw Maryse Bouduin (stemgerechtigd lid)
Mevrouw Kristine Van de Peer (stemgerechtigd lid)

De heer Arne Vandaele (plaatsvervangend lid met raadgevende stem)
Mevrouw Peggy De Winter (plaatsvervangend secretaris)

beraadslaagd over de hiernavolgende vraag die wordt voorgelegd door het gemeentebestuur van Arendonk:

"Is de volksraadpleging die A+ en sp.a Arendonk willen houden over het al dan niet terugplaatsen van het hekwerk rond de O.L.V.-kerk van gemeentelijk belang?"

Advies van de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen

Op de vergadering van de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen (VAV) van 7 november 2016 gaven de heer Hendrickx, burgemeester van Arendonk, en de heer Wouters, gemeentesecretaris, een toelichting bij de vraag van het gemeentebestuur.

Uit de informatie die aan de VAV werd verschaft en uit deze toelichting blijkt dat er reeds in 2015 een advies werd gegeven door de VAV (advies VAV/2015/4). De vraag 'Moet het hekwerk rond de O.L.V.-kerk in het centrum teruggeplaatst worden, ja of nee?' werd toen beschouwd als een vraag van gemeentelijk belang, aangezien de gemeente juridische beslissingsmacht heeft over de grond waarop het hekwerk zal geplaatst worden.

Een nieuwe vraag die de gemeente zich nu stelt is of er wel degelijk sprake is van gemeentelijk belang aangezien het hekwerk deel uitmaakt van een beschermd monument. Bij ministerieel besluit van 6 juli 1999 werd de Onze-Lieve-Vrouwekerk, met inbegrip van het omgevend hekwerk, immers beschermd als monument wegens zijn artistieke en historische waarde. Dit bijkomend element noodzaakt een nieuw advies van de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen.

Luidens artikel 205 van het Gemeentedecreet kan een gemeentelijke volksraadpleging worden georganiseerd over "aangelegenheden, bedoeld in artikel 2, eerste lid" van het Gemeentedecreet.

Het eerste lid van artikel 2 van het Gemeentedecreet stelt het volgende: *"De gemeenten beogen om op het lokale niveau bij te dragen tot het welzijn van de burgers en tot de duurzame ontwikkeling van het gemeentelijk gebied. Overeenkomstig artikel 41 van de Grondwet zijn ze bevoegd voor de aangelegenheden van gemeentelijk belang voor de verwezenlijking waarvan ze alle initiatieven kunnen nemen."*

De vraag is dan ook of het onderwerp van de voorgenomen gemeentelijke volksraadpleging (advies over het al dan niet terugplaatsen van het hekwerk rond de O.L.V.-kerk) wel kan worden beschouwd als een aangelegenheid van gemeentelijk belang in de zin van het eerste lid van artikel 2 van het Gemeentedecreet.

Het hekwerk werd in 2004 verwijderd door het toenmalige gemeentebestuur wegens de heraanleg van het openbaar domein, zonder toestemming van onroerend erfgoed. De gemeente kreeg in 2009 en in 2011 een aanmaning van onroerend erfgoed Antwerpen om het hekwerk terug te plaatsen. Aangezien de terugplaatsing niet gebeurde, werd een proces-verbaal afgesloten op 23 november 2015 tot vaststelling van een misdrijf onroerend erfgoed. Dit werd bezorgd aan de procureur des Konings te Mechelen.

Tijdens de gemeenteraad van Arendonk van 15 december 2014 werd goedkeuring verleend aan het restauratiedossier 'restauratie van de O.L.V.-kerk en omgevingswerken' en werd een restauratiepremie aangevraagd bij onroerend erfgoed Antwerpen. Het restauratiedossier werd daar ontvankelijk verklaard op 19 december 2014 en staat op de wachtlijst voor de toekenning van een premie. Het dossier omvat naast de algemene restauratie van de kerk, ook de herplaatsing en het herstel van het hekwerk. Dit hekwerk maakt integraal deel uit van het beschermde monument.

De bescherming van monumenten is verankerd in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en wordt volledig onttrokken aan de gemeentelijke autonomie. Artikel 6.1.1. van dat decreet bepaalt dat de Vlaamse regering een monument, desgevallend met inbegrip van een overgangszone, kan beschermen. Uit de toelichting bij dat artikel blijkt dat de Vlaamse overheid, door waardevol onroerend erfgoed te beschermen, aangeeft wat van algemeen belang is (Parl.St. Vl.Parl. 2012-2013, 1901/1, 54). Verder geeft de memorie van toelichting bij het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 ook aan dat het decreet een uitgelezen kans vormt om binnen het beleidsveld onroerend erfgoed het subsidiariteitsbeginsel in te vullen en een erfgoedreflex op het lokale niveau te creëren. Er wordt gesteld dat bevoegdheden die doelmatig door de gemeenten verricht kunnen worden, eigenlijk niet door een hoger niveau dienen

te worden opgenomen. De overheid wil middels het decreet haar taken en verantwoordelijkheden duidelijk afbakenen, wat "betekent dat de Vlaamse overheid blijft inzetten op de inventarisatie en de bescherming van het onroerend erfgoed [...]" (Parl.St. Vl.Parl. 2012-2013, 1901/1, 30). De bescherming blijkt bijgevolg door de decreetgever duidelijk voorbehouden voor het Vlaamse bestuursniveau.

Op dit moment wordt er geen keuzevrijheid gelaten aan het gemeentebestuur m.b.t. het terugplaatsen van het hekwerk, gelet op het beschermingsbesluit van 6 juli 1999 en gelet op het proces-verbaal dat werd opgesteld door onroerend erfgoed. Het gemeentebestuur is op grond van het beschermingsbesluit verplicht het hekwerk terug te plaatsen. De gemeente kan geen beslissing in de andere zin nemen, zonder tegen dat besluit in te gaan.

De vraag m.b.t. het al dan niet terugplaatsen van het hekwerk, kan thans, zolang het beschermingsbesluit bestaat, derhalve niet het voorwerp zijn van een gemeentelijke volksraadpleging.

Aangezien het hekwerk rond de kerk een invloed heeft op het aanzicht en de belevingswaarde van de gemeentelijke publieke ruimte, staat het de gemeente vrij om een, in toepassing van artikel 6.2.1 e.v. van het Onroerenderfgoeddecreet, opheffing van de bescherming te vragen. Die aangelegenheid lijkt wel van gemeentelijk belang.

De conclusie is dan ook dat de vraag, zoals ze door de initiatiefnemers wordt voorgelegd aan het gemeentebestuur, niet het voorwerp kan uitmaken van een gemeentelijke volksraadpleging omdat er geen sprake is van een gemeentelijk belang.

DIT ADVIES WERD UITGEBRACHT MET EENPARIGHEID VAN STEMMEN.

Wouter
De Cock
(Signatur
e)

Digitaal ondertekend door
Wouter De Cock
(Signature)
DN c=BE, cn=Wouter De
Cock (Signature), sn=De
Cock, givenName=Wouter
Christiaan,
serialNumber=790118193
60
Datum 2016 11 23
09 56 09 +01'00'

De Voorzitter
Wouter De Cock